

Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský

***OPRÁVNĚNÍ K VYDÁVÁNÍ
ROSTLINOLÉKAŘSKÝCH PASŮ***

Studijní materiál k elektronickému testu
pro profesionální provozovatele

OBECNÉ INFORMACE

OBSAH

1	Důležité předpisy	3
2	Zkratky	3
3	Úvod	4
4	Kategorizace regulovaných škodlivých organismů (tzn. škodlivých organismů, proti kterým se uplatňují fyto-sanitární opatření)	5
4.1	Karanténní škodlivé organismy pro Unii (KŠO pro EU)	5
4.2	Karanténní škodlivé organismy pro chráněné zóny (KŠO pro CHZ)	5
4.3	Regulované nekaranténní škodlivé organismy pro Unii (RNŠO pro EU)	5
4.4	Prioritní škodlivé organismy	5
5	Registrace osob	6
6	Šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů	6
6.1	Šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů prováděné oprávněnými profesionálními provozovateli	6
6.2	Šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů prováděné ÚKZÚZ	7
6.3	Výsledky šetření	8
7	Oznamovací povinnost a další činnost profesionálních provozovatelů při výskytu anebo podezření z výskytu KŠO pro EU a dalších ŠO	8
8	Rostlinolékařské pasy	9
8.1	Formát a náležitosti RL pasů a zásadní požadavky na RL pas	10
8.2	Připojování rostlinolékařských pasů k rostlinám, rostlinným produktům a jiným předmětům	12
9	Systémy a postupy umožňující splnit profesionálnímu provozovateli povinnosti týkající se výsledovatelnosti	12
10	Povinnosti profesionálního provozovatele oprávněného k vydávání RL pasů	13
10.1	Kritéria, jež musí splňovat profesionální provozovatelé oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů	13
10.2	Určení kontaktní osoby	13
10.3	Zavedení plánu, podle kterého se postupuje v případě podezření na výskyt nebo zjištění výskytu škodlivých organismů	14
10.4	Vybavení a zařízení, která jsou nezbytná k provádění vyžadovaných šetření	14
10.5	Sledování kritických bodů produkčního procesu	15
11	Plány řízení rizik ŠO (někdy též „Plány řízení fyto-sanitárních rizik“)	15

1 Důležité předpisy

ČR

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů v platném znění

[Vyhláška č. 5/2020 Sb.](#), o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin

[Vyhláška č. 6/2020 Sb.](#), o ošetřování nebo označování dřevěného obalového materiálu, dřeva nebo jiných předmětů

EU

[Nařízení EP a Rady \(EU\) 2016/2031](#) o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin

[Nařízení EP a Rady \(EU\) 2017/625](#) o úředních kontrolách a jiných úředních činnostech prováděných s cílem zajistit uplatňování potravinového a krmivového práva a pravidel týkajících se zdraví zvířat a dobrých životních podmínek zvířat, zdraví rostlin a přípravků na ochranu rostlin

[Prováděcí nařízení Komise \(EU\) 2017/2313](#), kterým se stanoví formální náležitosti rostlinolékařského pasu pro přemísťování na území Unie a rostlinolékařského pasu pro dovoz do chráněné zóny a přemísťování v rámci této zóny

[Nařízení Komise v přenesené pravomoci \(EU\) 2019/827](#) o kritériích, jež musí splňovat profesionální provozovatelé, aby dodrželi podmínky stanovené v čl. 89 odst. 1 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, a o postupech zajišťujících splnění uvedených kritérií

[Prováděcí nařízení Komise \(EU\) 2019/2072](#), kterým se stanoví jednotné rostlinolékařské podmínky pro provádění nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, pokud jde o ochranná opatření proti škodlivým organismům rostlin, a kterým se zrušuje nařízení Komise (ES) č. 690/2008 a mění prováděcí nařízení Komise (EU) 2018/2019

2 Zkratky

ŠO	škodlivý organismus
KŠO pro EU	karanténní škodlivý organismus pro EU
RNŠO	regulovaný nekaranténní škodlivý organismus
CHZ	chráněná zóna
EU	Evropská unie
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
MRO	mimořádná rostlinolékařská opatření
RL pas	rostlinolékařský pas

3 Úvod

Oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů vydává ÚKZÚZ registrovaným profesionálním provozovatelům.

Profesionálním provozovatelem se rozumí jakákoli osoba, která se zabývá:

- výsadbou,
- šlechtěním,
- produkcí, včetně pěstování, množení a udržování,
- dovozem na území EU a přemísťováním na tomto území a vývozem z tohoto území,
- dodáváním na trh,
- skladováním, shromažďováním, odesíláním a zpracováním

rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů.

Doklad o oprávnění vydá ÚKZÚZ profesionálnímu provozovateli za splnění následujících podmínek:

a) po předložení žádosti;

b) po ověření, že profesionální provozovatel je registrován pro účely rostlinolékařské péče (registrovaný provozovatel); o oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů lze požádat společně se žádostí o registraci;

c) po ověření, že profesionální provozovatel (respektive osoba jím určená) prokazuje dostatečný rozsah znalostí potřebných k provádění šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů; toto ověření se provádí formou distančních testů, umístěných na internetových stránkách ÚKZÚZ;

Oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů udělená podle dřívějších předpisů zůstávají v souvislosti s novelou zákona č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a změně některých souvisejících zákonů v platnosti i po nabytí účinnosti této novely, pokud držitel oprávnění nejpozději do jednoho roku ode dne účinnosti novely zákona (do 14. ledna 2021) prokáže, že disponuje požadovanými znalostmi, tedy pokud úspěšně absolvuje distanční e-learningový test.

Dále se v souvislosti s výše citovanou novelou zákona stanoví přechodné ustanovení pro osoby zapsané před nabytím účinnosti novely tohoto zákona v úředním registru ÚKZÚZ pod registračním číslem podle zákona č. 326/2004 Sb. nebo podle zákona č. 219/2003 Sb. Tyto osoby se považují nejen za osoby registrované, ale i oprávněné k vydávání rostlinolékařských pasů (bez toho aniž by o oprávnění musely žádat), pokud nejpozději do jednoho roku ode dne účinnosti novely zákona (do 14. ledna 2021) prokáží, že disponují požadovanými znalostmi, tedy pokud úspěšně absolvují distanční e-learningový test.

Splnění podmínky zavedení systému a postupů, které provozovatelům oprávněným k vystavování RL pasů umožňují vést evidenci o dodávkách rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů v souladu s čl. 69 nařízení EP a Rady (EU) 2016/2031 o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin, a sledovat přemísťování rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů v rámci vlastních provozoven v souladu s čl. 70 téhož nařízení, prověří ÚKZÚZ při provádění rostlinolékařského dozoru u těchto provozovatelů.

Tento materiál obsahuje souhrn obecných informací, které potřebuje profesionální provozovatel k úspěšnému absolvování distančního testu.

4 Kategorizace regulovaných škodlivých organismů (tzn. škodlivých organismů, proti kterým se uplatňují fytosanitární opatření)

4.1 Karanténní škodlivé organismy pro Unii (KŠO pro EU)

KŠO pro EU jsou takové škodlivé organismy (ŠO), které se **nevyskytují na území EU**, nebo pokud se na něm vyskytují, nejsou na tomto území široce rozšířeny; mohou na území EU proniknout, usídlit a šířit se na něm; jejich usídlení a šíření by mělo **nepříjemný hospodářský, environmentální nebo sociální dopad**; současně existují dostupná proveditelná a účinná opatření k zabránění jejich proniknutí, usídlení nebo šíření a ke zmírnění takovýchto rizik a dopadů. Seznam KŠO pro EU je uveden **v příloze II prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072**.

Proto v případě výskytu KŠO pro EU ÚKZUZ obvykle nařizuje tzv. **mimořádná rostlinolékařská opatření (MRO)**, která vedou k **eradikaci** tohoto KŠO, čímž se rozumí **vyhubení** KŠO v daném území, popřípadě alespoň opatření vedoucí k **izolaci výskytu** daného KŠO pro EU v daném území a k zabránění jeho dalšího šíření.

MRO se nařizují také proti zavlékání a šíření škodlivých organismů, které nejsou na seznamu KŠO pro EU, ale pro které byla opatření přijatá podle čl. 30 odst. 1 nařízení EP a Rady (EU) 2016/2031, a to formou prováděcího aktu Komise (dále jen ŠO, na něž se vztahují mimořádná opatření EU).

4.2 Karanténní škodlivé organismy pro chráněné zóny (KŠO pro CHZ)

Pro KŠO, který se nevyskytuje na území některého členského státu EU nebo jeho části a který není KŠO pro EU, může Komise na žádost uvedeného členského státu uznat dané území nebo jeho část za chráněnou zónu ve vztahu k tomuto KŠO (KŠO pro CHZ). Seznam chráněných zón a KŠO pro CHZ je uveden **v příloze III prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072**.

4.3 Regulované nekaranténní škodlivé organismy pro Unii (RNŠO pro EU)

RNŠO pro EU se **vyskytují na území EU**. Pro RNŠO pro EU platí, že hlavním způsobem jejich šíření je sadební materiál, osivo apod. a nikoliv aktivní šíření letem, přenos vzduchem či pomocí přenašečů. Tyto RNŠO pro EU mají potenciál způsobit nepříjemné škody na konkrétních rostlinných druzích, které jsou určeny k pěstování, např. v lesních či ovocných výsadbách v důsledku použití infikovaného sadebního materiálu. RNŠO jsou proto **regulovány vždy v kombinaci s hostitelskými rostlinami**. Seznamy RNŠO pro EU a prahy tolerance jejich výskytu na rostlinách uváděných do oběhu jsou uvedeny **v příloze IV prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072**. RNŠO a požadavky, které musí být dodrženy v místě produkce dotčených rostlin v porostech, jsou **uvedeny v příloze V prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072**.

4.4 Prioritní škodlivé organismy

Tato skupina zahrnuje **KŠO pro EU s potenciálně nejzávažnějšími dopady** na ekonomiku a životní prostředí zemí EU. Členské státy EU musí na svém území zajistit každoroční detekční průzkum k ověření jejich nepřítomnosti, zpracovat tzv. pohotovostní plány pro případy zjištění jejich výskytu a provádět simulační cvičení k praktické aplikaci těchto plánů. Seznam prioritních ŠO je uveden v [Nařízení Komise v přenesené pravomoci \(EU\) 2019/1702, kterým se doplňuje nařízení Evropského parlamentu a Rady \(EU\) 2016/2031 stanovením seznamu prioritních škodlivých organismů](#).

5 Registrace osob

Povinnost registrace v **Úředním registru profesionálních provozovatelů** platí pro každého **profesionálního provozovatele**, pokud se zabývá následujícími činnostmi:

- **dovozem** rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů na území EU ze třetích zemí (včetně internetového obchodu),
- **přemísťováním** rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů s RL pasy v rámci EU (včetně internetového prodeje),
- **vývozem** rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů z území EU do třetí země,
- **označováním dřevěného obalového materiálu (DOM) a dřeva**.

Osoba **nemusí** být registrována, pokud:

- dodává **výhradně a přímo konečným uživatelům** rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, a to pro jejich osobní účely, které se netýkají jejich podnikání (toto ustanovení se ale netýká prodeje prostřednictvím smluv uzavřených na dálku, včetně internetového prodeje);
- dodává výhradně a přímo konečným uživatelům malá množství jiných semen, pro něž není vyžadováno při dovozu na území EU ze třetí země rostlinolékařské osvědčení,
- pouze zajišťuje přepravu určitých rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů mezi profesionálními provozovateli, přičemž tyto komodity nejsou v jeho vlastnictví, tzn., tato osoba předmětné komodity neuvádí na trh na území ČR, nedováží ze třetích zemí do EU, ani nevyvážá z EU,
- pouze zajišťuje přepravu předmětů všeho druhu za použití dřevěného obalového materiálu.

Registrovaní provozovatelé mají každoročně předložit aktualizaci v případě změn týkajících se údajů o záměrech vykonávat některé z registrovaných činností, změn adres či komodit, které jsou předmětem registrace. Uvedené informace týkající se aktualizace údajů z předchozího roku se předkládají do 30. dubna každého roku. Žádost o aktualizaci údajů o názvu, adrese a kontaktních údajích profesionálního provozovatele podává tento provozovatel nejpozději do 30 dnů po změně uvedených údajů.

6 Šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů

6.1 Šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů prováděné oprávněnými profesionálními provozovateli

Šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů provádí oprávněný profesionální provozovatel. Oprávněným provozovatelem se rozumí registrovaný provozovatel, kterému ÚKZÚZ vydal oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů. **V určitých případech však provádí šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů ÚKZÚZ** (viz bod 6.2).

Výsledky šetření se zaznamenávají a uchovávají po dobu nejméně tří let.

Cílem šetření je zjistit, zda rostliny, rostlinné produkty či jiné předměty:

a) **nejsou napadeny KŠO pro EU nebo ŠO, na něž se vztahují mimořádná opatření EU (přijata podle čl. 30 odst. 1 nařízení EP a Rady (EU) 2016/2031);** ([Informace o těchto škodlivých organismech a nařízených opatřeních poskytuje ÚKZÚZ na svých internetových stránkách.](#))

b) **nejsou napadeny RNŠO pro EU** nebo není překročena prahová hodnota stanovená pro výskyt těchto ŠO;

c) **splňují stanovené zvláštní požadavky.**

Rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty mohou být šetřeny buď jednotlivě, nebo v reprezentativních vzorcích (např. 10 % z jedné partie). **Šetření se provádí alespoň vizuální prohlídkou doplněnou o vzorkování a testování v případě podezření na výskyt RNŠO pro EU, a sice pokud by případný výskyt RNŠO pro EU překročil příslušné prahové hodnoty.** Šetření musí být provedeno v termínech vhodných pro případné zjištění dotčených škodlivých organismů.

Šetření zahrnuje rovněž obalový materiál dotčených rostlin, rostlinných produktů či jiných předmětů.

Šetření se provádí v provozovnách a na pozemcích používaných oprávněným profesionálním provozovatelem, registrovaných k vykonávání činností, pro které je tento provozovatel registrován (např. dovoz do EU, přemísťování v EU). Ve stanovených případech (např. u rozmnožovacího materiálu některých dřevin) se šetření provádí rovněž v bezprostředním okolí místa produkce dotčených rostlin, rostlinných produktů či jiných předmětů. Šetření v okolí místa produkce může provádět oprávněný provozovatel, je-li takové šetření vyžadováno a má-li do tohoto okolí přístup. V případě, že oprávněný provozovatel nemá do tohoto okolí přístup a je takové šetření vyžadováno, provádí šetření v bezprostředním okolí místa produkce ÚKZÚZ.

Šetření musí být prováděno ve vhodnou dobu a s ohledem na příslušná rizika. Četnost (počet prohlídek v jednom vegetačním období) a termíny kontrol (zaměření prohlídek na období, kdy lze na rizikových rostlinách zjistit příznaky napadení příslušnými ŠO) stanoví plodinové manuály pro jednotlivé plodiny či skupiny plodin, které jsou pro pěstitele publikovány na webu ÚKZÚZ.

V případě výskytu nebo podezření na výskyt KŠO pro EU nebo ŠO, na něž se vztahují mimořádná opatření EU (respektive opatření přijatá podle čl. 30 odst. 1 nařízení EP a Rady (EU) 2016/2031), provádí prohlídky, vzorkování a testování ÚKZÚZ, který musí být o této skutečnosti oprávněným profesionálním provozovatelem neprodleně informován.

6.2 Šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů prováděné ÚKZÚZ

Ve stanovených případech provádí šetření pro vydávání rostlinolékařských pasů ÚKZÚZ.

Těmito případy jsou:

- a) jedná-li se o vizuální prohlídky, vzorkování a testování v případě podezření na výskyt:
 - [karanténního škodlivého organismu pro EU](#)
 - [škodlivého organismu, na něž se vztahují mimořádná opatření EU](#). Škodlivým organismem, na něž se vztahují mimořádná opatření EU se rozumí škodlivý organismus (většinou nový pro území EU), který není v seznamu karanténních škodlivých organismů pro EU, ale proti jehož zavlékání a šíření byla na omezenou dobu přijata opatření prováděcím aktem Komise. Informace o těchto škodlivých organismech poskytuje ÚKZÚZ na svých internetových stránkách.
 - [karanténního škodlivého organismu pro chráněné zóny](#) v příslušné chráněné zóně;
- b) jedná-li se o vzorkování a testování v případě podezření na výskyt [regulovaného nekaranténního škodlivého organismu pro EU, pokud jeho výskyt překračuje příslušné prahové hodnoty](#);
- c) je-li šetření prováděno v bezprostředním okolí místa produkce, kam oprávněný provozovatel nemá přístup a pokud je takové šetření podmínkami vyžadováno;
- d) v rámci uznávacího řízení u rozmnožovacího materiálu, který podléhá úřední certifikaci;

- e) pokud jsou stanoveny zvláštní požadavky na úřední vzorkování anebo testování, a to buď zvláštní požadavky pro přemísťování rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů v rámci území EU ve vztahu k určitým karanténním škodlivým organismům ([příloha VIII prováděcího nařízení 2019/2072](#)) nebo požadavky ve vztahu k RNŠO (např. úřední testování) ([příloha V prováděcího nařízení 2019/2072](#));
- f) pokud profesionální provozovatel není oprávněn k vystavování rostlinolékařských pasů a požádá ÚKZÚZ o provedení šetření pro účely vydání rostlinolékařských pasů a o vydání rostlinolékařského pasu.

6.3 Výsledky šetření

Výsledkem šetření může být:

- **absence příznaků a výskytu KŠO pro EU, popřípadě ŠO, na něž se vztahují mimořádná opatření EU a RNŠO pro EU** – v těchto případech lze vydat rostlinolékařský pas,
- **podezření z výskytu KŠO pro EU, ŠO na něž se vztahují mimořádná opatření EU nebo RNŠO pro EU v množství převyšujícím případnou prahovou hodnotu** – v těchto případech je třeba neprodleně informovat ÚKZÚZ, který zajistí prohlídku, vzorkování a testování; postižené rostliny, rostlinný materiál či jiné předměty, podezřelé z výskytu z výskytu KŠO pro EU nebo ŠO na něž se vztahují mimořádná opatření EU je třeba umístit do karantény, respektive izolovat od případných dalších hostitelských rostlin; ÚKZÚZ nařídí podle potřeby úřední nebo MRO do doby, než je podezření vyvráceno či potvrzeno,
- **potvrzení výskytu KŠO pro EU nebo RNŠO pro EU v množství převyšujícím případnou prahovou hodnotu** – v těchto případech nelze vydat rostlinolékařský pas; v případě potvrzení výskytu KŠO ÚKZÚZ obvykle nařídí MRO.

MRO nařizuje ÚKZÚZ fyzickým či právnickým osobám v případě podezření z výskytu nebo potvrzení výskytu KŠO pro EU nebo ŠO, na něž se vztahují mimořádná opatření EU (respektive opatření přijatá podle čl. 30 odst. 1 nařízení EP a Rady (EU) 2016/2031). Tato opatření zabraňují dalšímu šíření v místě výskytu. MRO mohou zahrnovat např. zákaz manipulace, dovozu, prodeje, výroby, ale zahrnují i jednorázovou likvidaci napadeného materiálu či asanaci pozemku.

7 Oznamovací povinnost a další činnost profesionálních provozovatelů při výskytu anebo podezření z výskytu KŠO pro EU a dalších ŠO

Profesionální provozovatelé mají povinnost ohlásit ÚKZÚZ poznatky o:

- a) výskytu a podezření z výskytu karanténního škodlivého organismu pro EU a škodlivého organismu, na něž se vztahují mimořádná opatření EU ([informace o těchto škodlivých organismech poskytuje ÚKZÚZ na svých internetových stránkách](#)), na rostlinách, rostlinných produktech či jiných předmětech, které jsou pod jejich kontrolou; (Profesionální provozovatelé musí, kromě oznámení výskytu nebo podezření z výskytu uvedených škodlivých organismů, ve vhodných případech přijmout preventivní opatření k zabránění usídlení a šíření daného škodlivého organismu.)
- b) existenci bezprostředního nebezpečí proniknutí na území EU nebo do jeho části, kde se uvedený škodlivý organismus dosud nevyskytuje:
- karanténního škodlivého organismu pro EU,
 - škodlivého organismu, na něž se vztahují mimořádná opatření EU ([informace o těchto škodlivých organismech poskytuje ÚKZÚZ na svých internetových stránkách](#)),

- škodlivého organismu, o němž se Česká republika domnívá, že může splňovat podmínky pro zařazení na seznam karanténních škodlivých organismů pro EU (informace o těchto škodlivých organismech poskytuje ÚKZÚZ na svých internetových stránkách).
- (O existenci tohoto nebezpečí, např. výskytu KŠO v místě produkce dovážených rostlin, se může profesionální provozovatel dozvědět např. od zahraničního dodavatele ještě před tím, než bude tato informace poskytnuta úředně zahraniční rostlinolékařskou službou.)

Poté, co ÚKZÚZ úředně potvrdí výskyt uvedených škodlivých organismů na rostlinách, v rostlinných produktech či jiných předmětech, které jsou pod kontrolou profesionálního provozovatele, konzultuje tento provozovatel s ÚKZÚZ opatření, jež mají být přijata, a učiní nezbytná opatření k:

- a) zabránění šíření daného škodlivého organismu (podle případných pokynů ÚKZÚZ),
- b) odstranění uvedeného škodlivého organismu z dotčených rostlin, rostlinných produktů či jiných předmětů a ze svých provozoven, pozemků, půdy, vody a jiných zamořených prostředí nebo objektů, které jsou pod jeho kontrolou, pokud ÚKZÚZ takový pokyn vydá.

Dále dotčený profesionální provozovatel učiní následující opatření:

- a) stáhne zamořené komodity z trhu, pokud jsou ještě pod jeho kontrolou,
- b) informuje o výskytu dotčeného škodlivého organismu osoby v obchodním řetězci, jimž byly uvedené rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty dodány,
- c) poskytne těmto osobám pokyny o nezbytných opatřeních, která mají být učiněna během přepravy příslušných rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů v zájmu snížení rizika šíření nebo úniku dotčených škodlivých organismů,
- d) stáhne z oběhu uvedené rostliny, rostlinné produkty či jiné předměty,
- e) na vyžádání poskytne ÚKZÚZ všechny informace, které jsou relevantní pro veřejnost.

V případě, že ÚKZÚZ nařídí MRO, plní profesionální provozovatel nařízená opatření.

Pokud je o konkrétním KŠO pro EU nebo ŠO, na něž se vztahují mimořádná opatření EU, známo, že se na určitém území vyskytuje, může ÚKZÚZ rozhodnout, že hlášení jeho výskytu a podezření z výskytu není zapotřebí. V takovém případě ÚKZÚZ o tomto rozhodnutí informuje dotčené profesionální provozovatele.

Nedodržení oznamovací povinnosti o bezprostředním nebezpečí, nesplnění oznamovací povinnosti o výskytu nebo podezření z výskytu příslušných škodlivých organismů a nedodržení dalších povinností souvisejících s výskytem příslušných škodlivých organismů je podle § 79f zákona o rostlinolékařské péči přestupkem, za který může být právnické osobě nebo podnikající fyzické osobě uložena pokuta do 2 000 000 Kč.

8 Rostlinolékařské pasy

Rostlinolékařský pas je **úřední doklad pro přemísťování rostlin**, rostlinných produktů a jiných předmětů na území EU, do chráněných zón a v rámci těchto zón. Seznam rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, pro jejichž přemísťování musí být vydán RL pas, je uveden **v příloze XIII prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072**. Seznam rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, pro jejichž přemísťování do chráněných zón a v těchto zónách musí být vydán RL pas pro CHZ, je uveden **v příloze XIV prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072**.

RL pasy může vystavovat pouze k tomuto účelu **oprávněný profesionální provozovatel nebo ÚKZÚZ**. RL pas může být vydán pouze pro rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, u nichž proběhlo **pečlivé šetření**. **RL pasem musí být mimo jiné opatřeny všechny rostliny určené k pěstování, kromě semen**, tzn. všechny rostliny, které mají zůstat zasazeny, mají být vysazeny nebo přesazeny.

Záznamy o vydaných RL pasech je profesionální provozovatel povinen uchovávat po dobu nejméně 3 let.

Výjimka: RL pas se nepožaduje v případě přímé dodávky konečným uživatelům a zahrádkářům.

Výjimka se ovšem nevztahuje na konečné uživatele, kteří nakupují prostřednictvím smluv uzavřených na dálku (internetové obchody, zásilkové služby - prodej na dobírku na základě výběru z katalogu atd.). **Provozovatelé internetových obchodů a dalších obchodů prostřednictvím smluv uzavřených na dálku mají povinnost rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, podléhající pasové povinnosti, prodávat s RL pasem.**

Dále výjimka neplatí pro prodej konečným uživatelům těch rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, pro něž je **vyžadován RL pas pro chráněné zóny. V ČR, která je CHZ proti původci korové nekrózy kaštanovníku, houbě *Cryphonectria parasitica*, se tento požadavek týká rostlin určených k pěstování kaštanovníku (včetně semen) a dubu (kromě semen).**

8.1 Formát a náležitosti RL pasů a zásadní požadavky na RL pas

Existují 4 typy RL pasu – pas určený pro přemísťování:

- na území EU,
- do chráněných zón a v rámci těchto zón,
- na území EU a spojený s certifikační návěškou,
- do chráněných zón a v rámci těchto zón a spojený s certifikační návěškou.

Formát RL pasu:

RL pasy musí podle [prováděcího nařízení Komise \(EU\) 2017/2313](#) odpovídat jednomu ze vzorů stanovených pro každou kategorii v příloze tohoto prováděcího nařízení. **Prvky rostlinolékařského pasu musí být uspořádány do obdélníkového nebo čtvercového tvaru, musí být čitelné bez použití čtecích pomůcek, musí být orámovány nebo jinak zřetelně odděleny od ostatních textových nebo obrazových prvků tak, aby byly snadno viditelné a jasně odlišitelné.**

Technické specifikace jako rozměry rostlinolékařských pasů, orámování, poměr velikosti jednotlivých prvků a typy písma použité ve vzorech uvedených v [prováděcím nařízení Komise \(EU\) 2017/2313](#) slouží pouze jako příklad (nejsou konkrétně stanoveny). Vlajka EU může být vytištěna barevně (modré pozadí se zlatými hvězdami) nebo černobíle, a to buď s bílými hvězdami na černém pozadí, nebo obráceně.

Náležitosti RL pasu:

1. vlajka EU v levém horním rohu,
2. v pravém horním rohu slova **Plant Passport** nebo **Plant Passport – PZ** (v případě RL pasu pro chráněnou zónu); tato slova je možné kombinovat se slovy a zkratkami stejného významu v jiném úředním jazyce EU, to znamená v případě českých RL pasů **Rostlinolékařský pas/ Plant Passport** nebo **Rostlinolékařský pas – CHZ/ Plant Passport – PZ** (v případě RL pasu pro chráněnou zónu),
3. **pod písmenem A botanický název** (názvy) dotčeného druhu (druhů) nebo taxonu (taxonů) rostlin(y), jedná-li se o rostliny a rostlinné produkty, nebo případně název dotčeného předmětu a případně i název odrůdy; kromě vědeckého (nejčastěji latinského) názvu, který je povinnou položkou RL pasu, lze uvést také český název,
4. **pod písmenem B dvoupísmenný kód pro členský stát**, v němž je profesionální provozovatel registrován spojovník a **vnitrostátní registrační číslo** (např. **CZ-1234**),

5. **pod písmenem C kód výsledovatelnosti** (popř. jedinečný čárový kód, QR kód); jde o písmenný, číselný nebo alfanumerický kód, který má usnadnit případné vysledování příslušné obchodní jednotky, ke které je vydán rostlinolékařský pas; v případě partií rozmnožovacího materiálu rostlin, certifikovaných podle marketingových směrnic, to je ideálně číslo partie; kódy výsledovatelnosti u ostatních komodit si stanovují sami profesionální provozovatelé oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů, může se jednat o datum expedice, číslo pozemku nebo sektoru, na němž byly rostliny vypěstovány; u ovocných rodů a druhů, révy a chmele se dosud používalo číslo žádosti nebo oznámení o rozsahu výroby ve formátu EEFF-GGHH (6116-1703) kdy EE je číslo inspektora, FF je skupina porostů (např. jednoleté výpěstky k uvedení do oběhu), GG je rok přijetí žádosti/oznámení a HH je pořadí žádosti v rámci předmětného roku),

6. **pod písmenem D dvoupísmenný kód** pro členský stát původu v případě dodávky z jiného členského státu EU, popřípadě dvoupísmenný kód země původu v případě dovozu z třetí země (při přemísťování v rámci ČR není nutné tuto položku vyplňovat),

7. případný hologram, čip nebo jiný nosič údajů, který může doplňovat kód výsledovatelnosti, se umísťuje pod tyto údaje,

8. v případě RL pasu pro chráněnou zónu **vědecký název KŠO pro chráněnou zónu, popřípadě jeho EPPO kód**, uvedený mimo jiné v příloze III **prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072**; tento údaj se uvádí pod slova Plant Passport – PZ,

9. je-li RL pas spojený s certifikační návěškou, obsahuje kromě vlajky EU a slov **Plant Passport** nebo **Plant Passport – PZ** (popřípadě doplněných slovy a zkratkami stejného významu v jiném úředním jazyce EU) informace požadované pro úřední návěšku pro osivo nebo jiný rozmnožovací materiál.

Vzory RL pasů jsou uvedeny v [Prováděcím nařízení Komise \(EU\) 2017/2313](#).

Zásadní požadavky na rostlinolékařské pasy:

Rostlinolékařské pasy mohou být vydány jedině pro rostliny, rostlinné produkty či jiné předměty, které splňují tyto zásadní požadavky:

a) jsou prosté karanténních škodlivých organismů pro EU nebo škodlivých organismů podléhajících mimořádným opatřením EU,

b) jsou prosté regulovaných nekaranténních škodlivých organismů, respektive výskyt těchto organismů na dotčených rostlinách nepřekračuje případně stanovenou prahovou hodnotu, popřípadě jsou předepsaným způsobem ošetřeny,

c) splňují případné zvláštní a rovnocenné požadavky týkající se jejich přemísťování na území EU,

d) v příslušných případech jsou v souladu s pravidly přijatými v karanténním území k eradikaci určitého karanténního škodlivého organismu pro EU, v souladu s případnými příslušnými opatřeními přijatými Komisí prostřednictvím prováděcích aktů proti určitým karanténním škodlivým organismům pro EU, popřípadě v souladu s případnými příslušnými opatřeními přijatými Komisí prostřednictvím prováděcích aktů proti určitým nekaranténním škodlivým organismům a

e) v příslušných případech jsou v souladu s případnými opatřeními přijatými ÚKZÚZ k eradikaci karanténních škodlivých organismů pro EU nebo škodlivých organismů podléhajících mimořádným opatřením EU, popřípadě k eradikaci škodlivých organismů, které předběžně splňují kritéria pro karanténní škodlivé organismy pro EU.

(Informace o škodlivých organismech a opatřeních uvedených pod písm. d) a e) poskytuje ÚKZÚZ na svých internetových stránkách.)

8.2 Připojování rostlinolékařských pasů k rostlinám, rostlinným produktům a jiným předmětům

Profesionální provozovatelé připojují rostlinolékařské pasy k **obchodní jednotce** dotčených rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů

- a) před tím, než jsou přemístěny na území EU,
- b) před tím, než jsou přemístěny do chráněné zóny či v rámci této zóny.

Jestliže jsou uvedené komodity převáženy v obalu, balíku nebo kontejneru, připojí se rostlinolékařský pas k uvedenému obalu, balíku nebo kontejneru. **Obchodní jednotkou, ke které se připojuje RL pas, může být jednotlivá rostlina, plato, přepravní vozík, paleta, kontejner, popř. i celý náklad.**

Jakmile však dojde k dělení obchodní jednotky, k níž je vydán RL pas, je nutné vystavit nové RL pasy.

RL pas může být umístěn na návěsce, samolepce, visače či obalu, je-li připojen k celé dodávce, může být uveden na obchodní dokumentaci (faktura, dodací list).

Seznamy komodit, které musí být při přemísťování v EU opatřeny rostlinolékařskými pasy, a komodit, které musí být při přemísťování do chráněných zón nebo v těchto zónách opatřeny rostlinolékařskými pasy pro příslušné chráněné zóny jsou uvedeny **v přílohách XIII a XIV Prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/2072.**

9 Systémy a postupy umožňující splnit profesionálnímu provozovateli povinnosti týkající se vysledovatelnosti

Profesionální provozovatelé, kteří dodávají nebo přijímají rostliny, rostlinné produkty či jiné předměty, podléhající fyto-sanitární regulaci, musí mít zavedeny systémy nebo postupy vysledovatelnosti.

Tato povinnost se netýká profesionálních provozovatelů, kteří se zabývají výhradně přepravou daných komodit nebo přepravou předmětů všeho druhu za použití dřevěného obalového materiálu.

Záznamy o dodaných anebo obdržení komoditách

Profesionální provozovatelé jsou povinni:

- a) vést **záznamy** umožňující u každé dodané obchodní jednotky rostlin, rostlinných produktů či jiných předmětů **identifikovat profesionálního provozovatele, kteří je dodali;**
- b) vést **záznamy** umožňující u každé expedované obchodní jednotky rostlin, rostlinných produktů či jiných předmětů **identifikovat profesionálního provozovatele, kterým byly dodány.**

Pokud oprávněný provozovatel vydá RL pas, nebo pokud ÚKZÚZ vydá registrovanému provozovateli RL pas, zaznamenají tyto provozovatelé o uvedeném RL pasu tyto informace:

- a) u dodaných komodit profesionálního provozovatele, který jim dotčenou obchodní jednotku dodal;
- b) profesionálního provozovatele, jemuž byla dotčená obchodní jednotky dodána;
- c) relevantní informace týkající se vydaného rostlinolékařského pasu, kterými jsou:

- botanický název (botanické názvy) dotčeného druhu (dotčených druhů) nebo taxonu (taxonů) rostlin(y), jedná-li se o rostliny a rostlinné produkty, nebo případně název dotčeného předmětu a případně i název odrůdy,
- datum vydání RL pasu,
- velikost obchodní jednotky (např. počet kusů jednotlivých druhů rostlin v obchodní jednotce),
- kód výsledovatelnosti (tímto kódem může být např. číslo partie, datum expedice, specifikace umístění ve školce (číslo tabule/ skleníku) apod.),
- u komodit s RL pasem pro chráněnou zónu také vědecký název nebo EPPO kód KŠO pro chráněnou zónu.

Výše uvedené záznamy **uchovávají profesionální provozovatelé po dobu alespoň tří let** ode dne, kdy jim byly dotčené rostliny, rostlinné produkty či jiné předměty dodány, nebo kdy je dodali jiným profesionálním provozovatelům. Způsob uchovávání těchto záznamů není předepsán, záznamy mohou být jak analogové (např. v sešitu), tak digitální (v PC). Profesionální provozovatelé jsou povinni na vyžádání sdělit ÚKZÚZ informace o výše uvedených záznamech.

10 Povinnosti profesionálního provozovatele oprávněného k vydávání RL pasů

10.1 Kritéria, jež musí splňovat profesionální provozovatelé oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů

Profesionální provozovatelé oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů musí s účinností od 14. 12. 2020 splňovat tato kritéria:

- a) prokázat ÚKZÚZ znalosti použitelných pravidel pro šetření, týkající se KŠO pro EU, ŠO, na něž se vztahují mimořádná opatření EU, KŠO pro CHZ a RNŠO pro EU, které by mohly mít nepříznivý dopad na dotčené rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty (prokazuje se úspěšným absolvováním distančního testu);
- b) prokázat ÚKZÚZ nezbytné znalosti osvědčených postupů, opatření a dalších kroků, jež jsou vyžadovány v zájmu prevence výskytu a šíření škodlivých organismů uvedených v písmenu a) (prokazuje se úspěšným absolvováním distančního testu);
- c) disponovat účinným plánem, podle něž se postupuje v případě podezření na výskyt nebo zjištění škodlivých organismů uvedených v písmenu a), které mají nebo mohou mít nepříznivý dopad na jejich rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty;
- d) prokázat ÚKZÚZ nezbytné znalosti a způsobilost k provádění vyžadovaných šetření u daných rostlin, rostlinných produktů nebo jiných předmětů, které mají zjistit přítomnost škodlivých organismů, a k přijetí opatření uvedených v písmenu b) (prokazuje se úspěšným absolvováním distančního testu);
- e) prokázat ÚKZÚZ, že vlastní nebo mají přístup k vybavení a zařízení, která jsou nezbytná k provádění vyžadovaných šetření dané rostliny, rostlinného produktu nebo jiného předmětu, a že mají kapacitu pro přijetí opatření uvedených v písmenu b).

10.2 Určení kontaktní osoby

Profesionální provozovatel musí s účinností od 14. 12. 2020 určit kontaktní osobu odpovědnou za komunikaci s ÚKZÚZ ohledně kritérií, která musí splňovat profesionální provozovatelé, pokud jde o znalosti nezbytné k provádění šetření pro účely vydávání RL pasů, týkající se KŠO pro EU nebo ŠO, na

něž se vztahují mimořádná opatření EU, KŠO pro CHZ a RNŠO pro EU, které by mohly mít nepříznivý dopad na dotčené rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty, znalosti týkající se známek výskytu uvedených ŠO, příznaků, které způsobují, a způsobů prevence výskytu a šíření uvedených ŠO, a znalosti o postupech zajišťujících splnění uvedených kritérií. Výhodné je, je-li tato osoba také osobou, která za profesionálního provozovatele prokázala úspěšným absolvováním distančního testu dostatečný rozsah znalostí potřebných k provádění šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů.

10.3 Zavedení plánu, podle kterého se postupuje v případě podezření na výskyt nebo zjištění výskytu škodlivých organismů

Oprávněný profesionální provozovatel musí s účinností od 14. 12. 2020 disponovat účinným plánem, podle něž se postupuje v případě podezření na výskyt nebo zjištění KŠO pro EU, ŠO, na něž se vztahují mimořádná opatření EU ([informace o těchto škodlivých organismech poskytuje ÚKZÚZ na svých internetových stránkách](#)), KŠO pro CHZ a RNŠO pro EU, které by mohly mít nepříznivý dopad na dotčené rostliny, rostlinné produkty a jiné předměty.

Plán by měl zahrnovat alespoň tyto prvky:

- a) kontakt na ÚKZÚZ, kam se má neprodleně předat informace o podezření nebo výskytu,
- b) způsob a postup pro preventivní ošetření dotčených komodit, je-li takové ošetření potřebné a proveditelné,
- c) postup pro likvidaci dotčeného ŠO na dotčených komoditách, je-li dostupný a proveditelný,
- d) umístění napadených komodit nebo komodit podezřelých z napadení do karanténní izolace nebo jejich oddělené umístění od ostatních komodit, které by mohl dotčený ŠO napadnout,
- e) postup pro dezinfekci zařízení, náradí a dalších předmětů, nebo jinou likvidaci dotčeného ŠO, je-li potřebný a použitelný.

10.4 Vybavení a zařízení, která jsou nezbytná k provádění vyžadovaných šetření

Profesionální provozovatelé oprávnění k vydávání rostlinolékařských pasů musí s účinností od 14. 12. 2020 doložit ÚKZÚZ, že vlastní nebo mají přístup k vybavení a zařízení, která jsou nezbytná k provádění vyžadovaných šetření u rostlin, rostlinných produktů nebo jiných předmětů.

Tato vybavení a zařízení se pro jednotlivé profesionální provozovatele mohou lišit podle konkrétních komodit, ale měla by zahrnovat alespoň:

- a) pracovní stůl s dobrým osvětlením,
- b) lupu, binokulární lupu k prohlídce odebraných vzorků,
- c) pomůcky k odběru vzorků:
 - k odběru vzorků rostlin např. zahradnické nůžky, nůžky, nůž, pilka,
 - k odběru vzorků osiva bodcové vzorkovadlo na odběr osiva (štechr),
 - sáčky z plastických fólií na vzorky – různé velikosti,
- d) vhodné desinfekční prostředky,
- e) leповé desky k odchyty hmyzu (např. při skleníkové produkci),
- f) další pomůcky a zařízení, popřípadě laboratorní vybavení potřebné pro jednotlivé komodity.

10.5 Sledování kritických bodů produkčního procesu

Před vydáním RL pasu je oprávněný provozovatel povinen určit a sledovat body svého produkčního procesu a body týkající se přemísťování rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, které jsou kritické

- z hlediska možnosti výskytu a šíření KŠO, ŠO, na něž se vztahují mimořádná opatření EU ([informace o těchto škodlivých organismech poskytuje ÚKZÚZ na svých internetových stránkách](#)), RNŠO, ve vhodných případech i KŠO pro CHZ,
- z hlediska souladu s opatřeními stanovenými proti šíření těchto ŠO.

Tyto kritické body se liší v závislosti na konkrétním produkčním procesu dané provozovny.

Například při produkci rozmnožovacího materiálu u ovocných rostlin tyto kritické body zahrnují:

- a) původ materiálu,
- b) plán a způsob pěstování,
- c) přemísťování a manipulace s rostlinami,
- d) hygiena, očištění strojů a mechanizace,
- e) expedice rozmnožovacího materiálu,
- f) doprava a průvodní doklady.

Kritickými body sledovanými ve výrobním procesu sazenic zeleniny se rozumí:

- a) použité osivo, původ a kvalita vegetativních částí rostlin,
- b) plán a způsob pěstování,
- c) manipulace s rostlinami,
- d) hygiena,
- e) balení,
- f) skladování,
- g) doprava a průvodní doklady sazenic.

Oprávněný provozovatel musí o určení a monitorování těchto bodů vést záznamy po dobu nejméně tří let. Sledování těchto bodů by mělo být prováděno v závislosti na konkrétním produkčním procesu dané provozovny. Způsob vedení těchto záznamů není předepsán, ale měly by obsahovat, jaké kritické body byly zkontrolovány a jaká byla kontrolní zjištění. Tyto záznamy se předkládají při kontrole oprávněného provozovatele inspektorem ÚKZÚZ.

11 Plány řízení rizik ŠO (někdy též „Plány řízení fytosanitárních rizik“)

Oprávnění provozovatelé **mohou mít zavedeny plány řízení rizik škodlivých organismů.**

Oprávnění provozovatelé, kteří uplatňují schválený plán řízení rizik škodlivých organismů, mohou **být kontrolováni ze strany ÚKZÚZ méně často.** U profesionálních provozovatelů, kteří nemají zaveden tento plán, bude kontrola plnění povinností oprávněných provozovatelů prováděna jednou ročně.

ÚKZÚZ uvedené plány schválí, pokud budou obsahovat (např. ve formě standardního provozního postupu) alespoň tyto body:

- a) informace o registraci oprávněného provozovatele (název, adresa a kontaktní údaje provozovatele; způsoby nakládání s dotčenými komoditami, např. dovoz, přemísťování v EU; druh činnosti - tzn. vydávání rostlinolékařských pasů; adresa provozoven a poloha pozemků, kterých se činnost týká; druhy komodit, čeledi, rody nebo druhy rostlin a rostlinných produktů a případně povahu jiných předmětů, kterých se činnost týká);

b) informace týkající se výsledovatelnosti rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů, tzn. způsob provádění záznamů o nakoupených a expedovaných rostlinách s rostlinolékařským pasem;

c) popis výrobních postupů oprávněného provozovatele a jeho činnosti, pokud jde o přemísťování a prodej rostlin, rostlinných produktů a jiných předmětů;

d) stanovení a analýzu kritických bodů výrobních postupů a postupů při přemísťování dotčených komodit, týkajících se KŠO, RNŠO, splnění stanovených zvláštních požadavků, prováděných šetření, popřípadě chráněných zón, splnění stanovených zvláštních požadavků pro chráněné zóny, popřípadě dalších ŠO, stanoveným fyto-sanitárními předpisy EU, a opatření přijatých oprávněným provozovatelem ke zmírnění těchto rizik z hlediska možnosti zavlečení ŠO souvisejících s uvedenými kritickými body;

e) zavedené postupy a kroky pro případ podezření na výskyt nebo zjištění výskytu karanténních škodlivých organismů, záznamy o těchto podezřeních nebo zjištěních a záznamy o učiněných krocích;

f) úkoly a povinnosti pracovníků, kteří jsou zapojeni do:

- podávání hlášení o podezření nebo zjištění výskytu karanténního škodlivého organismu pro EU a škodlivého organismu, na něž se vztahují mimořádná opatření EU ([informace o těchto škodlivých organismech poskytuje ÚKZÚZ na svých internetových stránkách](#)), na rostlinách, rostlinných produktech či jiných předmětech, které jsou pod kontrolou oprávněného provozovatele,
- šetření pro účely vydávání rostlinolékařských pasů,
- vydávání rostlinolékařských pasů a připojování rostlinolékařských pasů;

g) školení poskytované výše uvedeným pracovníkům.

revize září 2020